

Zöld Dunakeszi Program

2020
TÉL

TISZTELT DUNAKESZIEK!

A tél a nyugalom, a várakozás, a béke, és a tervezgetés időszaka mind a kertben, mind a lelkünkben. Ilyenkor mindig minden letisztul, és várjuk a színes, virágillattal teli madárcsicsergéstől zsongó tavaszt, de addig is figyeljük meg a kertünk csodáit, figyeljünk a kertben megbújó állatokra. Őrizzük a természet álmát, segítsünk növényeinknek, hogy átvészeljék a hideg zord időjárás okozta megpróbáltatásokat.

A téli immár a második olyan „Zöld Dunakeszi” kiadvány, amelyet a környezetvédelem jegyében teljesen környezetbarát módon, digitális formátumban, illetve az egyébként is megjelenő városi újság külön rovataként juttatjuk el a lakossághoz. Ezzel is igyekszünk csökkenteni a környezetterhelést. Új, környezetbarát módon megjelenő „Zöld Dunakeszi” kiadványunkban csokorba szedtünk jónéhány teendőt, amelyeket az igazán hideg idő beállta előtt még el kell végeznünk. Reméljük, Önök is hasznosnak találják mindazokat a tanácsokat, ötleteket, amelyek segítenek abban, hogy életben tartsák kertjüket, és az oda látogató kisállatokat, madarakat.

Nyíri Márton

Nyíri Márton
társadalmi alpolgármester

Tóth Eszter

Tóth Eszter
Dunakeszi város főkertésze

HOGYAN GONDOZZUK A FÖLDLBDÁS FENYŐKET

Közeleg a karácsony, és vele együtt az örök dilemma: Milyen fenyőt válasszunk? Évről-évre egyre többen vásárolnak földlabdás fát, hogy az ünnepek elmúltával kiültessék kertjükbe, ahol, ha jól gondozzák, évtizedekig csodálhatják a fejlődését. Ahhoz azonban, hogy a kiültetés sikeres legyen, néhány fontos szabályt be kell tartani:

Idén azoknak a lakosoknak, akiknek nincs hely a kertjükben, vagy lakásban élnek, Dunakeszi területén biztosítunk helyet a földlabdás, vagy konténeres fenyők kiültetésére.

- ▲ mivel ezeket a fákat hónapokkal az árusítás előtt ássák ki a nevelőterületről, vásárlás előtt érdemes megbizonyosodni az állapotról. Ha barnulnak a tűlevelek, vagy a simogatástól több lepotyog, az a fenyő sajnos már életképtelen,
- ▲ a hazavitt földlabdás fákat tartsuk kint a hidegben, de lehetőleg ne fagyban. Szoktatni kell a szobához, ezért mielőtt bevinnénk a házba, 24 órát pihenjen a garázsban, és onnan jöhet a nappali. A lakásban pedig csak addig maradjon, amíg feltétlenül muszáj. A hirtelen hőmérsékletváltozástól ugyanis sokkot kap a fenyőnk, és tönkremegy,
- ▲ csúcsából, ágaiból vágni tilos, mert sokkolja és tönkremegy,
- ▲ még a fagy beállta előtt kiáthatjuk a helyét a kertben, hogy amikor már feladatát teljesítette a lakásban, kiültethessük végleges helyére. Ha nem készítjük elő neki az ültető gödröt, akkor a konténerben is megvárhatja a tavaszt, de lehetőleg nagy fagy ne érje,
- ▲ dézsával együtt is földbe süllyeszthető, és így, amíg az edényt ki nem nővi, több karácsonykor is jó szolgálatot tehet.

Csak akkor válasszuk a földlabdás fenyőt, ha van hová ültetni. Erdőbe például kifejezetten tilos, mert a nem őshonos egyed káros hatással lehet az adott hely ökológiai egyensúlyára.

AZ ÉVELŐ DÍSZFŰVEK TÉLEN IS ÉKESÍTIK A KERTET

A díszfűvek átteleltetése nem különösebben nehéz feladat, és még dekorálják is a kopár kertet. Leveleit összefogjuk, „copfba” kötözzük, legalább két helyen, nem túl szorosan. Az összekötözés megvédi a növény tövét attól, hogy az oda befolyó csapadék fagyok esetén károkat okozzon,

akár teljesen elpusztítsa. A töve köré a lezuhalt falevelekből lombtakarót készítünk, hogy védve legyen a nagyobb fagyok ellen. Tavasszal az elszáradt leveleket visszavágjuk a talajtól 10-20 cm-es magasságban, de a metszéssel érdemes megvárni az első zöld hajtásokat.

KERTI SZERSZÁMAINKAT IS TÉLIESÍTÜK

Nemcsak a kertünk, az azt gondozó szerszámok is megérdemlik a törődést, hogy hosszú éveig jó szolgálatot tegyenek nekünk. Első lépésként alaposan tisztítsuk meg azokat. Durva drótkéfével távolítsuk el a szennyeződések a szerszámok fémből készült részeiről. A tisztogatást száraz, illetve szükség esetén nedves ruhával folytassuk. Az esetleges rozsdát finom csiszolópapírral, smirglivel dörzsöljük le. Az így letisztogatott szerszámot olajos ronggyal töröljük át. Nem fontos motorolajhoz ragaszkodnunk, a növényi olaj is kiváló, ráadásul környezetkímélőbb is.

A fából készült nyeleket, fogantyúkat, markolatokat – ha igényli – finom csiszolópapírral csiszoljuk simára, majd az egész fogantyút töröljük át lenmagolajjal. Tárolásnál pedig ügyeljünk arra, hogy a fa nyél vagy fogantyú ne érintkezzen a talajjal vagy beton felülettel, mert az állagromláshoz vezethet.

A locsolótömlőben ne maradjon víz, és fagymentesen helyen tároljuk. Az öntözőrendszert víztelenítsük. A benzines fűnyíróban ne maradjon benzin, mert a leülepedett üzemanyag károsíthatja a fűnyíró egyes műanyag és gumi alkatrészeit. A fűnyíró késeit élesítsük, majd olajozzuk meg. A gépről keféljük vagy töröljük le a rászáradt fűvet és sarat.

A HÓTAKARÓ HASZNA

Ne lapátoljunk ki minden havat a kertünkéből, a hó jó szolgálatot tesz növényeinknek. Nagy hidegben véd és szigetel, míg olvadáskor természetes nedvességhez, vízutánpótláshoz jut a gyökérzet. De néhány bokor- és faféle ágainak könnyíteni kell a terheit, ha hirtelen sok hó esik. Ilyenek a zseme hajtásokat hozó örökzöldek, a hó súly alatt annyira is meghajolhatnak az ágak, hogy letörhetnek a hidegtől rideggé vált vesszők. Finoman rázogassuk le róluk a havat, hogy tavasszal hozhassák az új hajtásokat.

Ha van oszlopos borókaféle a kertben, azok ágait spirál alakban zsineggel össze kell kötni, hogy a hó ne nyomja szét az ágrendszerét. A kúszó borókafélékkel nincs teendő, azok olyan közel vannak a földhöz, hogy nem tud kárt tenni bennük a hó, sőt, a hótakaró még védi is őket. Persze ez is meghálálja, ha könnyítünk a hóterhen.

A kemény téli időszak a nehezebben elpusztítható rovarkártevők ellen is jó, ugyanis nem, vagy csak kis mértékben élnek túl a hosszan tartó legalább mínusz 10 fokos hőmérsékletet. Amikor tartós hideg van, reménykedhetünk abban, hogy a következő évben kevesebb levéltetű és egyéb szívókártető lesz jelen.

FAGYKÁR ELLENI TÖRZSVÉDELEM FIATAL FÁK ESETÉBEN

A fiatalabb, ősszel ültetett díszfák, gyümölcsfák, cserjék törzsének földközeli részét kupacolással védhetjük 1-2 arasznyi magas kupac földdel a törzs körül. Kupacoláshoz használhatunk egyszerűen földet, növényi nyesedéket, de lehullott levelekből és komposztból készült keverékből is halmozhatunk dombot a törzs köré, vagy szalmát is kiszórhatunk, akár nagyobb területen szétterítve a növénycsoportokra.

A fiatal fatörzseket be is bugyolálhatjuk fehér geotextillal, nádszövettel, hogy védjük a fagytól, de vékony mészréteget is kenhetünk a törzsekre. Fehér színe miatt nem engedi, hogy a nap felmelegítse a növényt, így csökkentve a nappali és éjszakai hőmérsékletkülönbség miatti fagykár esélyét. Fontos a vékony réteg, a vastag takarás alatt ugyanis kártevők telepedhetnek meg.

KINTI KUTYÁK TÉLI TARTÁSA

A tél közeledtével nagyobb gondot kell fordítanunk a „kinti kutyák” ellátására is. Mivel a kutya téle zsírt halmoz fel és téli bundát növeszt, ehhez elengedhetetlen a megfelelő táplálása: teljes értékű, nagyobb tápértékű, fehérjében gazdag tápanyaggal etessük. Ívóvizét naponta többször ellenőrizzük, nehogy befagyjon.

Hosszabb szőrű, például németjuhász-típusú, vagy ilyen bundavastagságú kutyákat egy bizonyos mértékű hőmérséklet-csökkenésig, legfeljebb mínusz 3-7 fokig kint lehet tartani. Ez alatt azonban már célszerű melegebb helyre – garázsba, szerszámháztólóba, vagy akár az előszobába – engedni az állatot. De itt is megfelelő fekvőhelyet kell neki biztosítanunk.

Rövid szőrű, műtött, kistesztű vagy öreg, gyenge kutyát semmiképp ne tartsunk kint plusz 1-2 fok alatt.

A KUTYAHÁZ TÉLIESÍTÉSE:

A ház legyen bélelt, pokróccal, matracral, vagy akár szalmát is szétteríthetünk benne jó vastagon. Figyeljünk arra, hogy napközben a bélelényt szellőztessük, szárítsuk ki, hogy estére ismét száraz fekhelye legyen a kutyának. A ház olyan helyen álljon a kertben, ami szélvédett, nem folyik alá a víz hóolvadáskor sem. Tegyük az ajtóra szélfogót, ez készülhet lábtörőből, vagy csíkokra vágott gumi-vagy szilikonlapból.

Télen az utak sózása és csúszásmentesítése kisebesítheti, felsértheti a kutya talpbőrét. Ezt rendszeresen ellenőrizzük. Mellőzzük a sózott járdán való sétáltatást, és kenjük a kutya talpát védőkenőccsel, pl.: tőgykrém, szarvasfaggyú, gyógyszerári vazelin, mancskrém. (Trixie Paw Care mancsvédő krém, Panzi mancskrém). Ezek gazdaboltokban vagy állatkereskedésekben kaphatóak. Sebesedés esetén kenjük a mancsát körömvirág krémmel. Ha néhány napon belül nem javul az állapota, a seb vérzik vagy váladékozik, feltétlenül forduljunk orvoshoz!

MIT TEHETÜNK TÉLEN A MADARAKÉRT?

Novembertől április közepéig segíthetjük szárnyas barátaink élelemhez jutását, akár kertes házban, akár lakásban élünk. Cínkegolyóval, almába, szalonába tűzdelt olajos magvakkal, apró magokkal, lágysajttal, vajtéglával kínálhatjuk őket. Sertés-, liba- vagy kacsazsír felhasználásával különleges csemegéket készíthetünk számukra a magkeverékekből. Érdemes faágakra szúrni, felkötözni a nekik szánt eleséget, hogy hóeséskor is találjanak eledelt.

Károk, amiket okozunk a vízimadaraknak az etetéssel:

- ❄ **kikapcsolja az ösztönös túlélési viselkedést**
a vonuló példányok az etetéssel elkényelmesednek, a tél közeledtével nem húzódnak délebbre
- ❄ **fejlődési rendellenességet idéz elő,**
pl. az angyalszárny-betegség, ami röpképtelenséget és a madár elpusztulását okozza
- ❄ **elkényelmesednek a táplálkozásban is, felhagynak**
a szükséges tápanyagokat biztosító „legeléssel”

A vízi madarak esetében azonban más a helyzet, a Magyar Madártani Egyesület szakértői azt tanácsolják: rajtuk azzal segítünk a leginkább, ha semmivel nem etetjük őket, főként nem kenyérfélékkel.

Ha mindenképpen etetni akarjuk a vízimadarakat, a sirály számára a csirkehús, vagy kisebb halak a legideálisabbak. A növényevő fajoknak pedig a Duna-parton kihelyezett, az Élővizeinkért Alapítvány által ellenőrzött táplálékkal feltöltött automata kínálatát válasszuk.

A MÓKUSOKRÓL, SÜNÖKRŐL IS GONDOSKODHATUNK TÉLEN

A mókusok gyakran nem találják meg, hová is rejtették el az eleséget – például, ha olyan parkokban vagy kertekben találnak rejtekhelyeket, amelyek külseje a rendszeres keréskedés miatt mindig változik. Éppen emiatt jó ötlet nekik enni adni.

Adjunk nekik vegyesen mogyorót, diót, napraforgómagot, apróra vágott répát, cukormentes kétszersültet, görögdiinyét, almadarabokat, szőlőt, kivít és sok-sok friss vizet. Akár több etetőhelyet is kialakíthatunk, hogy ne zavarja egymást a sok mókus. Ugyanis, ha felfedezik, rendszeres látogatóink lesznek.

Fontos táplálék a mókusoknak:

dió · mogyoró · bükkmakk, gyertyánmakk ·
napraforgó mag · száraz szemes kukorica · gesztenye ·
majsola · alma, körte, répa · uborka · cukkini · brokkoli

Kertünk egy félreeső részében rőzséből és falevélből álló halom tökéletes menedék télen a sünöknek, gyíkoknak, madaraknak, rovaroknak. Ha süntre bukkanunk, zabpehellyel kevert macska- vagy kutyaeledellel és friss vízzel kínálhatjuk. Téli búvóhelyet is készíthetünk nekik, helyezünk el a bokrok védelmében, vastag lombtakaróra egy kisebb ládát, amelynek megfelelően nagy a bejárata.

